

Clavaria rosea

rosenfingersvamp

Storsvampar

NÄRA HOTAD (NT)

Klass Agaricomycetes, Ordning Agaricales, Familj *Clavariaceae* (fingersvampar), *Clavaria rosea* Dalman : Fr.

Beskrivning. En 2–5 cm hög, ogrenad och intensivt rosa fingersvamp. Fruktkropparna är ibland något tuvade men oftast ensamma. De är mycket bräckliga och kommer fram om hösten.

Utbredning och status. Rosenfingersvamp är sällsynt med enstaka fynd från Öland upp till Norrbotten. 50 kända aktuella lokaler i landet (2005). Det verkliga antalet lokaler i landet bedöms inte överstiga 5 000. Total population i landet bedöms ha minskat med mer än 15 % över de senaste 20 åren, p.g.a. igenväxning med träd, buskar och högt gräs öppna gräsmarker. Minskningen bedöms komma att fortsätta. Arten är funnen i Danmark, och den är uppgiven från spridda länder i övriga Europa. Dess världsutbredning är oklar då vissa uppgifter möjligen syftar på närstående arter, men arten är uppgiven från Nord- och Sydamerika, Nordafrika, Japan och Indonesien. Rosenfingersvamp är ansedd som akut hotad i Tyskland och som sårbar i Danmark. Arten representeras hos oss av två typer, en typ med nästan runda sporer (se bild i Ryman & Holmåsen 1986), och en med ellipsoida sporer. Möjligen kan dessa typer vara olika arter. En närstående art är skär fingersvamp (*Clavaria incarnata*) med nästan vita fruktkroppar med svagt rosa färg. Den är bl.a. funnen på Öland, i Västergötland, Dalsland och Uppland och har ungefär samma miljökrav och hotbild som rosenfingersvamp.

Ekologi. Rosenfingersvamp växer på kalkhaltig mark, gärna sandig gräsmark. Några växtplatser är på vägkanter med lågvuxen vegetation och stort inslag av mossor. Arten förekommer även i rik löv- och blandskog. Den är möjligen beroende av en utglesad och lågvuxen vegetation, vilket kan bildas både på gammal, mager kulturmark och på yngre markblottor där vegetationstäcket ej hunnit sluta sig. Som regel uppträder fruktkroppar bara på någon enstaka till ett par ställen på varje lokal. Varje plats rymmer troligtvis en genetiskt unik svampindivid (genet) som kan fragmenteras till 10 eller flera frilevande men genetiskt identiska mycel (rameter, motsvarar IUCN:s definition av individ). Fruktkropparna är kortlivade, men markmycelet kan ha lång livslängd, flera decennier, eller mer.

Hot. Hotbilden är svår att överblicka eftersom rosenfingersvampen finns i så olika miljöer. De flesta växtplatserna är gammal kulturskapad gräsmark i vägkanter, parker och betesmarker. Drastiska förändringar av dessa miljöer innebär hot. Vid vägar kan arten hotas av vägsalt.

Åtgärder. När arten förekommer i öppen, gles och lågvuxen gräsmark bör lokalerna skötas så att vegetations- och markförhållanden inte förändras. Gödsling bör undvikas helt. Förekomster i skogsmiljö bör undantas från rationellt skogsbruk.

Övrigt. I rosenfingersvamp inkluderas här även var. *subglobosa*. Utländska namn – NO: Rosa køllesopp, DK: Rosenrød køllesvamp, FI: Rusonuijakas.

Litteratur

- Corner, E.J.H. 1950. A monograph of *Clavaria* and allied genera. *Annals of Botany Memoirs* 1.
Nitare, J. 1983. Meddelanden. I: T. Karlsson (red), Floristiska notiser. Svensk Bot. Tidskr. 77: 195–200.
Nitare J. 2000. Signalarter, indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsen. Jönköping
Ryman, S. & Holmåsen, I. 1986. Svampar. En fälthandbok. Interpublishing, Stockholm.